

KLAGANDE

Vattenfall Eldistribution AB, 556417-0800

Ombud: Advokaterna Marcus Axelryd, Linda Landén och
Karl Guterstam
Frank Advokatbyrå AB

MOTPART

Energimarknadsinspektionen

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Linköpings dom den 15 juni 2018 i mål nr 233-17,
se bilaga A

SAKEN

Omprövning och fastställande av slutlig intäktsram enligt ellagen
(1997:857) för tillsynsperioden 2012–2015

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten avslår överklagandet.

YRKANDEN M.M.

Vattenfall Eldistribution AB (Vattenfall) vidhåller samma yrkanden som har framställts i förvaltningsrätten.

Energimarknadsinspektionen (Ei) motsätter sig att förvaltningsrättens dom ändras.

VAD PARTERNA ANFÖR

Vattenfall

Såväl Vattenfall som Ei har beräknat företagets arbets- och materialomkostnader i två steg eftersom företaget är ett s.k. mixföretag (mellanting mellan ett helt förvärvande och ett helt tillverkande företag). Först har ett maximalt pålägg genom tillämpning av schablonen om åtta procent beräknats, dvs. på samma sätt som om företaget var helt förvärvande (jfr kammarrättens dom den 10 november 2014 i mål nr 129-14, den s.k. E.ON-domen). Sedan har ett avdrag gjorts från pålägget för att ta hänsyn till andelen av Vattenfalls anläggningar som inte är förvärvade. Vattenfalls beräkning av avdraget utgår från faktisk fördelning mellan utgifter för eget arbete och eget material, medan Ei använder en schablonfördelning och utgår från schablonen om åtta procent.

Ei har inte, så som myndigheten har anfört, använt precis samma beräkningsmetod som i E.ON-domen. Om precis samma metod skulle ha tillämpats skulle Vattenfall tillerkänts ersättning motsvarande schablon-tillägget om åtta procent. Detta är dock inte rimligt eftersom Vattenfall är ett mixföretag. För att inte Vattenfall ska överkompenseras måste ett avdrag göras, vilket parterna är överens om. Beräkningen av ett sådant avdrag var inte föremål för prövning i E.ON-domen.

Schablonen om åtta procent är baserad på en rimlig fördelning mellan andelen arbetsomkostnader och andelen materialomkostnader. Den blir rättvisande för ett helt förvärvande eller ett helt tillverkande företag, men gravt missvisande för ett mixföretag. Vad ett mixföretag "tillverkar" beror på hur företaget har valt att organisera sin verksamhet och av E.ON-domen framgår att beräkningen inte får missgynna ett företag med anledning av hur det väljer att organisera sin verksamhet. Vattenfall har valt att uteslutande "tillverka" material och avdraget blir då oproportionerligt stort. På samma sätt blir avdraget oproportionerligt litet för ett företag som huvudsakligen "tillverkar" arbete. För mixföretag är det därför nödvändigt att ta hänsyn till faktisk fördelning mellan arbete och material för att företaget ska få skälig kostnadstäckning.

Förvaltningsrätten anser att Vattenfall, inom ramen för en följdändring, inte kan medges ersättning för arbets- och materialomkostnader på något annat sätt än vad som följer av E.ON-domen och prövar således inte frågan om hur ersättningen för arbets- och materialomkostnader ska beräknas för företagets del. Förvaltningsrätten tycks ha missförstått Ei:s följdändringsbeslut och har även gjort en oriktig tolkning av omfattningen av prövningen. Avgörande är grunden för ändringen och inte procentsatsen. Grunden för E.ON:s talan var att företaget missgynnades och att beräkningssättet inte var neutralt utifrån hur det hade valt att organisera sin verksamhet. Det är samma grund som i Vattenfalls ansökan om följdändring.

Förvaltningsrättens dom innebär i praktiken att Vattenfall frångår rätten till en domstolsprövning. Ei har meddelat ett följdändringsbeslut och beräkningssättet för mixföretag har inte tidigare varit föremål för prövning i domstol. Vattenfall måste rimligen ha rätt att få beslutet prövat i denna del. Om ingen reell prövning sker innebär det i praktiken att Ei:s beslut inte kan överklagas och att företaget frångår sin rätt till domstolsprövning. Detta strider mot ellagen, elmarknadsdirektivet, EU:s stadga om de grundläggandena rättigheterna och Europakonventionen.

Ei

Såväl parterna som förvaltningsrätten har ansett att det finns grund för följdändring med anledning av E.ON-domen. Detta trots att E.ON var ett helt förvärvande företag och Vattenfall är ett mixföretag. Det som är tvistigt är på vilket sätt Ei ska göra följdändringen.

Följdändringsinstitutet kan bara användas på så sätt att samma metod som ett annat elnätsföretag har fått använda enligt dom, appliceras på den som ansöker om följdändring. Utgångspunkten är att det inte ska göras någon ny prövning av själva metodfrågan. Om metoden inte är tillämplig i det aktuella fallet är det inte aktuellt med en följdändring. När Ei fattade det överklagade beslutet stod myndigheten inför två val. Antingen helt avslå ansökan eftersom Vattenfall inte är ett helt förvärvande företag eller applicera de metoder som E.ON-domen fastställde på Vattenfall i de delar som företaget var förvärvande. Ei valde det senare mer generösa alternativet. Någon prövning av hur ett sådant tillägg metodmässigt ska se ut för ett mixföretag var aldrig aktuellt eftersom Ei endast genomförde en följdändring med direkt tillämpning av den metod som kammarrätten hade fastslagit.

Ei har behövt särskilja Vattenfalls förvärvande delar från företagets tillverkande delar eftersom följdändringen endast går att genomföra på de förvärvande delarna. Om Ei hade tagit ställning till hur de tillverkande delarna skulle förhålla sig till de förvärvande delarna hade myndigheten gått utöver den metod som har använts i E.ON-domen. Förenklat kan sägas att Ei endast har följdändrat delar av beslutet och låtit de delar som inte har prövats i den återopade domen stå fast. Ei har således inte prövat hur arbets- och materialomkostnader ska hanteras för ett mixföretag i sin helhet utan endast följdändrat den förvärvade delen.

Vattenfall har blivit tillförsäkrad en rätt till domstolsprövning. Först och främst genom att företaget i sin ansökan om intäktsram hade kunnat begära ersättning för arbets- och materialomkostnader och därefter, om Ei inte hade

medgett detta, överklaga frågan till domstol. Vattenfall hade då fått metodfrågan prövad av såväl Ei som domstol och hade varit tillförsäkrad en domstolsprövning. Detta har dock inte Vattenfall gjort. Till detta kommer att Ei i följdändringsbeslutet inte har tillämpat någon annan metod än den i E.ON-domen. Det finns således inte någon ny metod att pröva.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Intäktsramen är de samlade intäkter som en nätkoncessionshavare högst får ta ut från nätverksamheten under en tillsynsperiod. Ramen bestäms innan perioden börjar och ska täcka skäligena kostnader för att bedriva verksamheten och ge en rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva den (kapitalbas).

Kammarrätten fann i dom den 10 november 2014 i mål nr 129-14 att ett nätföretag som hade köpt samtliga sina anläggningstillgångar på entreprenad (förvärvande företag) hade rätt till kompensation för arbets- och materialomkostnader genom ett tillägg till företagets löpande kostnader motsvarande en reducering om åtta procent som hade gjorts vid bestämmande av normvärden ingående i kapitalbasen. Domen, som av parterna benämns E.ON-domen, har vunnit laga kraft.

Med anledning av domen har Vattenfall ansökt om omprövning av beslutad intäktsram enligt då gällande 5 kap. 12 och 15 §§ ellagen (SFS 2011:712) och begärt kompensation för arbets- och materialomkostnader genom ett tillägg till företagets löpande kostnader. I anledning av denna ansökan om omprövning har Ei beslutat om följdändring, men parterna har olika uppfattningar om hur tillägget ska beräknas mot bakgrund av att Vattenfall är ett mixföretag.

Förhandsprövningen av nätföretagens intäkter förutsätter att processen har sin tyngdpunkt vid bestämmandet av intäktsramen då bl.a. metoder

kan prövas. Bestämmelsen om följdändring syftar till att hålla nere antalet överklaganden och innebär att nätmyndigheten efter ansökan om omprövning kan beakta domstolsavgöranden med generell tillämpning även för en nätkoncessionshavare som har avstått från att överklaga sin fastställda intäktsram. Förarbetena nämner två exempel på när följdändring kan ske. Dessa är att det har skett en justering av avkastningen på grund av att en procentsats vid användandet av WACC-metoden har ändrats (metod för beräkning av rimlig avkastning) samt att en standardkostnad för en investering har justerats uppåt (se prop. 2008/09:141 s. 42 f.).

Den beräkningsmetod som framgår av E.ON-domen kan tillämpas för att kompensera ett helt förvärvande företag för arbets- och materialomkostnader. Avgörandet ger dock ingen ledning avseende vilken metod som kan tillämpas för ett mixföretag så som Vattenfall. Med hänsyn till att den i domen angivna metoden således inte är generellt tillämplig även avseende ett mixföretag saknas förutsättningar för följdändring i nu aktuellt fall. Ei borde därför ha avslagit Vattenfalls ansökan om omprövning enligt 5 kap. 15 § ellagen i denna del. Eftersom beslutet innebär att Vattenfall har medgetts en ökning av arbets- och materialomkostnader ska det dock inte upphävas.

Vad gäller omprövning enligt 5 kap. 12 § ellagen gör kammarrätten samma bedömning som förvaltningsrätten.

Genom att frågan om vilka metoder som ska användas kan prövas vid bestämmandet av intäktsramen anser kammarrätten inte att Vattenfall, genom att beräkningsmetoden för mixföretag nu inte kan prövas, gått miste om möjligheten till en domstolsprövning. Vattenfalls överklagande ska mot denna bakgrund avslås i sin helhet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Ola Holmén
kammarrättslagman
ordförande

Anders Davidson
kammarrättsråd

Linda Svärd
kammarrättsråd
referent

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LINKÖPING****DOM**
2018-06-15
Meddelad i LinköpingMål nr
233-17**KLAGANDE**Vattenfall Eldistribution AB, 556417-0800
169 92 StockholmOmbud: Advokaterna Marcus Axelryd, Linda Landén och Karl Guterstam
Frank Advokatbyrå AB
Box 7099
103 87 Stockholm**MOTPART**Energimarknadsinspektionen
Box 155
631 03 Eskilstuna**ÖVERKLAGAT BESLUT**Energimarknadsinspektionens beslut den 9 december 2016, se bilaga 1 (utan
i beslutet angivna bilagor)**SAKEN**Omprövning och fastställande av slutlig intäktsram för tillsynsperioden
2012–2015 enligt ellagen (1997:857)**FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE**

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

BAKGRUND

Vattenfall Eldistribution AB bedriver elnätsverksamhet (redovisningsenhet REL00572). Inför tillsynsperioden 2012–2015 fastställdes bolagets intäktsram till 3 520 000 tkr i 2010 års prisnivå.

Vattenfall har ansökt om omprövning enligt 5 kap. 15 § ellagen, s.k. följdändring. Bolaget har även ansökt om att intäktsramen ska ökas vid omprövning efter tillsynsperiodens slut enligt 5 kap. 12 § ellagen. Vattenfall har i dessa ansökningar bl.a. begärt ersättning för arbets- och materialomkostnader med angivet belopp och hänvisat till Kammarrätten i Jönköpings dom den 10 november 2014 i mål nr 129-14.

ÖVERKLAGAT BESLUT

Energimarknadsinspektionen har i det överklagade beslutet fastställt Vattenfalls slutliga intäktsram för tillsynsperioden 2012–2015. Denna prövning har gjorts i två steg. Myndigheten har först gjort en omprövning enligt 5 kap. 15 § ellagen. Därefter har en omprövning efter avstämning av faktiskt utfall enligt 5 kap. 12 § ellagen gjorts, varvid den slutliga intäktsramen fastställts. Den senare omprövningen har skett med utgångspunkt i den intäktsram som beräknats efter omprövning enligt 5 kap. 15 § ellagen. Vattenfall har medgetts en ökning av arbets- och materialomkostnader som ett pålägg till de påverkbara löpande kostnaderna med totalt 53 049 tkr i 2006–2009 års prisnivå. Energimarknadsinspektionens beräkning grundar sig på en annan metod än den Vattenfall använt. Detta har medfört att ersättningen för arbets- och materialomkostnader och den slutliga intäktsramen uppgår till ett lägre belopp än det Vattenfall har ansökt om.

Skälen för beslutet och en mer ingående beskrivning av bakgrunden samt Energimarknadsinspektionens metod för att beräkna och fastställa den slutliga intäktsramen framgår av bilaga 1.

YRKANDEN

Vattenfall

1. Vattenfall yrkar att förvaltningsrätten, med ändring av Energimarknadsinspektionens beslut, fastställer att vid beräkningen av slutlig intäktsram för tillsynsperioden 2012–2015 ska arbets- och materialomkostnads- pålägg justeras så att de historiska löpande påverkbara kostnaderna, utöver Energimarknadsinspektionens redan beslutade ökning, ökas med 22 397 tkr (4 578 tkr för år 2006, 10 173 tkr för år 2007, 3 240 tkr för år 2008 och 4 405 tkr för år 2009).
2. För det fall förvaltningsrätten bifaller yrkandet ovan, yrkar Vattenfall att förvaltningsrätten undanröjer Energimarknadsinspektionens beslut och överlämnar till myndigheten att göra en ny omprövning och fastställande av ny slutlig intäktsram i enlighet med förvaltningsrättens domslut.

Vattenfall åberopar bl.a. illustration över beräkning av arbets- och materialomkostnads- pålägg (usb-minne) och beräkningsexempel.

Energimarknadsinspektionen

Energimarknadsinspektionen anser att överklagandet ska avslås.

VAD PARTERNA ANFÖR

Vattenfall

Energimarknadsinspektionens påstående om att Kammarrätten i Jönköpings dom i mål nr 129-14 inte kan ligga till grund för bolagets begäran om följdändring är felaktigt. Enligt 5 kap. 15 § ellagen är följdändring möjlig om ”grunden för ändringen” är tillämplig för ett annat nätföretag. Fråga är därmed vad grunden i det tidigare målet var och hur begränsat grunden ska tolkas inom ramen för en följdändring. Energimarknadsinspektionen synes mena att exakt samma förutsättningar och omständigheter som i den tidigare domen måste vara för handen för att en följdändring ska kunna ske.

Nätföretag organiserar sig olika och har olika objektiva förutsättningar. Det medför att generella beräkningsmetoder och schabloner kan gynna vissa nätföretag framför andra. Om en domstol slår fast att en metod behandlar nätföretagen olika på grund av hur de är organiserade ger det en möjlighet för andra företag som missgynnas av den underkända modellen att begära följdändring. Det krävs i sådana fall inte att förutsättningarna för övriga företag ska vara exakt desamma. En sådan tillämpning skulle innebära att syftet med bestämmelsen går förlorat och effekten skulle bli att företagen behandlas olika, vilket strider mot ellagen och likabehandlingsprincipen. Vidare skulle en sådan tillämpning innebära att samtliga nätföretag skulle vara tvungna att överklaga alla beslut för att undvika rättsförluster.

Kammarrätten har i den åberopade domen slagit fast att det i målet aktuella nätföretaget, som var ett förvärvande bolag, hade rätt till kompensation för arbets- och materialomkostnader. Grunden var att metoden innebar att nätföretagen behandlades olika beroende på om de var tillverkande eller förvärvande företag. Av detta följer att Energimarknadsinspektionen är tvungen att anpassa metoden så att den inte missgynnar ett nätföretag

beroende på hur det valt att organisera sin verksamhet. Det är denna grund som Vattenfall har lagt till grund för sin ansökan om följdändring.

Energimarknadsinspektionens metod för fastställande av intäktsramar utgår från att samtliga nätföretag är tillverkande bolag, dvs. bolag som uppför sina anläggningar i egen regi. Vid beräkningen av arbets- och materialomkostnadspålägget har myndigheten valt att använda en schablonfördelning mellan eget arbete och eget material i stället för verkliga värden. Eftersom metoden inte tar hänsyn till den faktiska fördelningen mellan eget arbete och eget material tillämpar myndigheten ett pålägg på 8 procent för båda kategorierna. Vattenfall, som är ett mellanting mellan ett helt förvärvande och ett helt tillverkande företag, får genom metoden inte täckning för skäliga kostnader i enlighet med 5 kap. 6 § ellagen. Eftersom Vattenfall inte får den kompensation som bolaget har rätt till blir intäktsramen för låg. Bolaget missgynnas också väsentligt i förhållande till andra nätföretag. Metoden ger dessutom Vattenfall regulatoriska incitament att ändra sin organisation till en mindre kostnadseffektiv lösning men som ger bättre utfall enligt myndighetens metod.

Vattenfalls beräkning utgår i stället från bolagets faktiska fördelning mellan utgifter för eget arbete och eget material. Därigenom säkerställs att nätföretag som är ett mellanting mellan helt förvärvande och helt tillverkande bolag behandlas lika och ges samma förutsättningar som andra nätföretag. En sådan metod varken gynnar eller missgynnar nätföretag baserade på hur de väljer att organisera sin verksamhet.

För det fall förvaltningsrätten anser att Vattenfalls överklagande avseende arbets- och materialomkostnadspålägg inte kan beaktas inom ramen för prövningen om följdändring ska samma grund beaktas vid fastställande av den slutliga intäktsramen.

Energimarknadsinspektionen

Utgångspunkten är att det vid en begäran om följdändring enligt 5 kap. 15 § ellagen inte ska göras någon helt ny prövning av själva metodfrågan. Prövningen ska i stället utgå från de metoder som fastställts för ett annat nätföretag. Om dessa metoder inte är tillämpliga i det aktuella fallet kan någon följdändring över huvud taget inte bli aktuell. Frågan om arbets- och materialomkostnadspålägg är därför begränsad till vad som följer av den tidigare domen.

Enligt den åberopade domen från Kammarrätten i Jönköping har ett nätföretag rätt till ersättning för arbets- och materialomkostnader motsvarande 8 procent. Det motsvarar den totala reducering som gjorts på EBR-katalogens värden vid fastställande av normvärdesprislistan. Energimarknadsinspektionens uppfattning är att den metod som följer av den åberopade domen går att tillämpa på den aktuella situationen.

Av kammarrättens dom framgår tydligt att det som prövats är om det är rimligt med ett schabloniserat tillägg som motsvarar det schablonavdrag som gjordes vid fastställande av normvärdesprislistan. Domen kan inte användas för att begära något annat än just ett sådant schabloniserat tillägg på 8 procent. Frågan om fördelning mellan arbets- och materialomkostnader samt en uppdelning av pålägget beroende på om omkostnaden avser arbete eller material har inte varit föremål för prövning i kammarrätten. Den faktiska fördelningen mellan arbets- och materialomkostnader hos det enskilda nätföretaget tillmäts därmed inte någon betydelse.

För att kunna fastställa intäktsramar krävs det omfattande och relativt komplicerade beräkningar för ett stort antal nätföretag. För att beräkningen ska bli mer förutsägbar och hanterbar är det nödvändigt att använda sig av generella beräkningsmetoder. Det är alltså inte nödvändigtvis nätföretagens

verkliga kostnader som ska tillämpas vid beräkningen av intäktsram. Att tillämpa schabloner strider inte heller mot likabehandlingsprincipen. Utgångspunkten för att beräkna ersättning för arbets- och materialomkostnader är att metoden ska vara tillämpbar för samtliga nätföretag och att den ska grunda sig på en schabloniserad beräkning. Alternativet skulle vara att beräkna pålägget utifrån varje enskilt nätföretags verkliga förutsättningar och kostnader. Den metod som myndigheten har tillämpat och som också fastställts av kammarrätten bygger dock på ett schablonpålägg på 8 procent. Om förvaltningsrätten skulle anse att den aktuella prövningen ska vara bredare, och därmed inte direkt utgå från den dom som följdändringen grundas på, bör överklagandet alltså ändå avslås.

SKÅLEN FÖR AVGÖRANDET

Rättslig reglering

De i målet tillämpliga bestämmelserna återges i det överklagade beslutet, se bilaga 1. Därutöver bör redovisas följande.

Förvaltningsrätten har i en tidigare dom (mål nr 8031-11) gällande ett annat nätföretag bl.a. prövat frågan om ersättning för arbets- och materialomkostnader vid fastställande av intäktsram. Målet gällde i denna del främst frågan om nätföretaget med tillräcklig styrka visat att det hade aktiverat kostnader hänförliga till arbets- och materialomkostnadspålägg. Det i målet aktuella nätföretaget var ett helt förvärvande bolag. Förvaltningsrätten ansåg att nätföretaget hade gjort sannolikt att det aktiverat de aktuella kostnaderna. Vidare konstaterades att den reducering på 8 procent som görs på EBR-värdena i syfte att inte överkompensera tillverkande företag var schabloniserad. Förvaltningsrätten ansåg därför att det torde vara rimligt att, för ett förvärvande bolag, använda ett schablonpålägg motsvarande 8 procent till de historiska löpande påverkbara kostnaderna. Energimarknadsinspektionen

överklagade domen till Kammarrätten i Jönköping som avslog överklagandet (mål nr 129-14). Kammarrätten ansåg sammanfattningsvis att någon ytterligare bevisning inte kunde krävas från nätföretagets sida för att det skulle medges kompensation för arbets- och materialomkostnadspålägg med det belopp som motsvarade de pålägg som inkluderats i EBR-värdena och som förvaltningsrätten godtagit. Högsta förvaltningsdomstolen meddelade inte prövningstillstånd, vilket innebär att kammarrättens dom står fast (mål nr 6445-14).

Förvaltningsrättens bedömning

Energimarknadsinspektionen har prövat Vattenfalls ansökningar om omprövning i samma beslut. Med beaktande härav och hur Vattenfall utformat sin talan prövar förvaltningsrätten först överklagandet i den del som avser följdändring enligt 5 kap. 15 § ellagen. Därefter prövas överklagandet i den del det avser omprövning efter tillsynsperioden enligt 5 kap. 12 § ellagen.

I målet är ostridigt att Vattenfall, som är ett mellanting mellan ett helt förvärvande och ett helt tillverkande bolag, haft kostnader för sådana arbets- och materialomkostnader som reducerat normvärdena och att dessa inte redovisats som löpande påverkbara kostnader under perioden 2006–2009. Parterna är vidare överens om att Vattenfall genom metoden för beräkning av intäktsram missgynnas i förhållande till helt tillverkande företag. Energimarknadsinspektionen har i det överklagade beslutet ansett att Vattenfall med åberopande av Kammarrätten i Jönköpings dom i mål nr 129-14 vid omprövning enligt 5 kap. 15 § ellagen har rätt till ersättning för arbets- och materialomkostnader. Förvaltningsrätten finner inte skäl att göra en annan bedömning i dessa delar.

Fråga är då hur ersättningen för arbets- och materialomkostnader ska beräknas. Energimarknadsinspektion anser att tillägget ska beräknas enligt

den schablon på 8 procent som godtagits av kammarrätten. Vattenfall anser att schablonen inte är tillämplig för bolaget och att beräkningen i stället ska göras utifrån bolagets verkliga fördelning mellan eget arbete och eget material.

För att en följdändring ska kunna ske krävs att en domstol har ändrat en intäktsram på en grund som har en generell tillämpning även för andra nätföretag. Kammarrätten har i den återopade domen ansett att ett helt förvärvande nätföretag skulle medges kompensation med ett schablontillägg på 8 procent. I målet berördes inte frågan om hur ersättningen ska beräknas för nätföretag som är ett mellanting mellan helt förvärvande och helt tillverkande företag. Kammarrätten har alltså inte fastställt någon generell tillämplig metod för hur ersättningen ska beräknas för ett sådant nätföretag. Vattenfall kan därmed inom ramen för följdändring enligt 5 kap. 15 § el-lagen inte medges ersättning för arbets- och materialomkostnader på något annat sätt än vad som följer av den återopade domen. Vid denna bedömning saknas skäl att i detta mål pröva frågan om hur ersättningen ska beräknas för ett företag som är ett mellanting mellan ett helt förvärvande och ett helt tillverkande bolag.

Kammarrätten i Jönköping har i flera avgöranden den 8 mars 2018 (mål nr 1639-17 m.fl.) funnit att det vid omprövning efter tillsynsperioden slut enligt 5 kap. 12 eller 13 § ellagen inte är möjligt att kontrollera och eventuellt ändra andra uppgifter än sådana som utgjorde prognoser – antaganden – vid beslutet om fastställande av intäktsram. Eftersom beräkningen av ersättning för arbets- och materialomkostnader varken utgör en prognos eller ett antagande kan en justering eller ändring av beräkningen inte heller göras inom ramen för en omprövning efter tillsynsperioden enligt 5 kap. 12 § ellagen.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan är Energimarknadsinspektionens beslut riktigt. Överklagandet ska därmed avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Information om hur man överklagar finns i bilaga 2 (DV 3109/1D).

Tomas Fredén

Rådman

I avgörandet har även nämndemännen Lena Berglert, Claes Hallert och Bengt Karlsson deltagit. Föredragande har varit Marie Wickström.

Vattenfall Eldistribution AB

169 92 STOCKHOLM

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LINKÖPING

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LINKÖPING
Enhet 1

INKOM: 2017-01-12
MÅLNR: 233-17

2017 -01- 12

Mål nr 233-17
E1 Aktbil 4

Omprövning och fastställande av slutlig intäktsram för tillsynsperioden 2012–2015

Beslut

Energimarknadsinspektionen (Ei) ändrar den tidigare beslutade intäktsramen och fastställer intäktsramen för Vattenfall Eldistribution AB, 556417-0800, avseende redovisningsenheten REL00572 för perioden 2012–2015 till

1 149 275 tkr för år 2012,

1 159 703 tkr för år 2013,

1 170 173 tkr för år 2014 och

1 165 457 tkr för år 2015 i respektive års prisnivå, enligt bilaga 1.

1 Beskrivning av ärendet

1.1 Bakgrund

Vattenfall Eldistribution AB (företaget) ansökte inför tillsynsperioden 2012–2015 om att intäktsramen skulle fastställas till 3 520 000 tkr för redovisningsenheten REL00572. Ei fastställde intäktsramen till 2 994 881 tkr i 2010 års prisnivå, dnr 2011–101534.

Företaget överklagade Ei:s beslut till Förvaltningsrätten i Linköping. Enligt förvaltningsrättens dom ska schablonmetoden, utan tillämpning av övergångsmetod, tillämpas när Ei fastställer intäktsramen. Vidare ska de löpande opåverkbara kostnaderna höjas eftersom företaget vid ansökan om intäktsram redovisat prognostiserade kostnader för abonnemang till överliggande och angränsande nät till ett för lågt belopp. De opåverkbara kostnaderna ska höjas med 6 517 tkr för 2012, 13 837 tkr för 2013, 21 059 tkr för 2014 och 28 932 tkr för 2015. Förvaltningsrätten återförvisade målet till Ei för att Ei skulle fastställa intäktsramen till faktiskt belopp, mål nr 8008–11. Ei överklagade domen,

men varken Kammarrätten i Jönköping eller därefter Högsta förvaltningsdomstolen meddelade prövningstillstånd. Förvaltningsrättens avgörande står därmed fast. Ei har den 19 februari 2016, med beaktande av de angivna förutsättningarna i förvaltningsrättens dom, fastställt företagets intäktsram för perioden 2012–2015 till 3 520 000 tkr i 2010 års prisnivå, dnr 2015–103584.

Ett flertal andra elnätsföretag överklagade också sina beslut om intäktsramar. Enligt Förvaltningsrätten i Linköpings avgöranden ska intäktsramen i målen beräknas med schablonmetoden utan tillämpning av övergångsmetod och beräkningen av rimlig avkastning ska ske med en real kalkylränta före skatt om 6,5 procent, se exempelvis mål nr 7991-11 och 8015-11. Vidare fastslog förvaltningsrätten i mål nr 8031-11 att förvärvande företag kan ha rätt till kompensation för arbets- och materialomkostnader genom ett tillägg till företagets historiska löpande påverkbara kostnader.

Enligt förvaltningsrättens domar kan intäktsramen inte bli högre än det av respektive företag ansökta beloppet. Ei överklagade domarna till Kammarrätten i Jönköping. Kammarrätten meddelade den 10 november 2014 dom i tre så kallade pilotmål angående principer för fastställande av elnätsföretagens intäktsramar för tillsynsperioden 2012–2015 (mål nr 61-14, 101-14 och 129-14). Kammarrätten avslog överklagandena vilket innebar att förvaltningsrättens avgöranden fastställdes. Ei överklagade kammarrättens domar till Högsta förvaltningsdomstolen som genom beslut den 23 mars 2015 inte meddelade prövningstillstånd.

Den 28 oktober 2016 informerade Ei företaget om att Ei avsåg att meddela beslut om omprövning av intäktsramen för tillsynsperioden 2012-2015 vid en senare tidpunkt än den 31 oktober 2016.

1.2 Ansökan om omprövning

1.2.1 Omprövning enligt 5 kap. 15 § ellagen

Företaget har den 26 februari och den 17 juni 2015 ansökt om omprövning av beslutet om intäktsram med hänvisning till att en allmän förvaltningsdomstol har ändrat ett beslut om intäktsram och grunden för ändringen är tillämplig även för företaget enligt 5 kap. 15 § ellagen (1997:857). Företaget har hänvisat till Kammarrätten i Jönköpings avgörande i mål nr 129-14 samt mål nr 101-14 och vill att intäktsramen ska fastställas med full schablonmetod och med en kalkylränta om 6,5 procent. Företaget vill även ha rätt till ersättning för arbets- och materialomkostnader eftersom företaget har förvärvat anläggningar under perioden 2006-2009.

Företaget har till stöd för sin begäran om ersättning för arbets- och materialomkostnader bland annat bifogat ett intyg från en av företagets största leverantörer för att styrka att företaget har haft sådana arbets- och materialomkostnader som reducerat normvärdena under perioden 2006-2009. Företaget har vidare bifogat revisorsintyg för att visa att företaget inte har redovisat de aktuella kostnaderna som löpande påverkbara kostnader under perioden.

Företaget har vid beräkningen utgått från företagets investeringsutgifter för pågående byggnationer av anläggningar under åren 2006-2009 såsom de redovisats i årsrapporterna. Företaget har uppskattat andelen eldistributionsanläggningar av dessa investeringsutgifter till 99,3 procent utifrån driftsatta pågående anläggningar under åren 2006-2009. Företaget har vidare uppskattat andelen normvärderade anläggningar upp till och med 24 kV till 97,1 procent utifrån rapporterad andel normvärde lokalnät i kapitalbasen för tillsynsperioden 2012-2015.

Vid beräkningen av tillägget har företaget utgått från ett tillägg på 8 procent beräknat på investeringsutgifter för pågående byggnationer av anläggningar under åren 2006-2009 såsom de redovisats i årsrapporterna fördelat på entreprenader, eget arbete och eget material. Detta tillägg har företaget sedan reducerat med beräknat tillägg för eget material och de arbeten som utförts i egen regi. Reduktionen har beräknats utifrån en procentsats som ligger mellan 3,14 och 3,64 procent. Företaget har efter reduceringen kommit fram till en procentsats utifrån vilket tillägget för arbets- och materialomkostnader för förvärvade anläggningar ska beräknas för respektive år 2006-2009. Företaget vill ha kompensation genom ett tillägg på totalt 90 515 tkr i löpande priser till de historiska påverkbara kostnaderna för åren 2006-2009 beräknat utifrån uppgifter i nedanstående tabell.

Tabell 1 Företagets beräknade tillägg för arbets- och materialomkostnader i tkr

	2006	2007	2008	2009	Summa
Inköp av pågående nyanläggningar	409 162	439 391	312 592	268 383	1 429 528
Varav eget material och eget arbete av inköp påg. nyanl.	185 528	236 986	113 695	79 686	
8 % av pågående nyanläggningar (för år 2006 409 162 x 8 %)	32 733	35 151	25 007	21 471	
Genomsnittlig procentsats för eget arbete och eget material	3,14 %	3,27 %	3,51 %	3,64 %	
Genomsnittlig procentsats x eget material och eget arbete (för år 2006 185 528 x 3,14 %)	5 828	7 761	3 988	2 902	
8 % av pågående nyanläggningar reducerat för eget material och eget arbete (för år 2009 32 733 - 5 828)	26 905	27 390	21 019	18 569	
Beräknad andel förvärvade anläggningar (för år 2006 26 905 / 32 733)	82 %	78 %	85 %	86 %	
Företagets beräknade tillägg i % (för år 2006 82 % x 8 %)	6,58 %	6,23 %	6,72 %	6,92 %	
Inköp av pågående nyanläggningar avs. enbart norm och eldistributionsanläggningar lokalnät (reducerade inköp med uppskattade 3,58 % (1-(99,3 % x 97,1 %)) för respektive år 2006-2009)	394 515	423 662	301 402	258 775	1 378 354
Beräknat tillägg i respektive års prishöjning (för år 2006 (394 515 x 6,58 %))	25 959	26 394	20 254	17 907	90 515

1.2.2 Omprövning enligt 5 kap. 12 § ellagen

Företaget har den 30 mars 2016 ansökt om omprövning av beslutet om intäktsram enligt 5 kap. 12 § ellagen. Företaget vill att intäktsramen ska öka och att ökningen ska omfatta full schablonmetod, en kalkylränta om 6,5 procent samt arbets- och materialomkostnadstillägg tillsammans med de justeringar som följer av inlämnade

uppgifter. Företaget begär också att indexering ska ske till 2014 års prisnivå och att intäkterna för 2012-2015 ska korrigeras när det gäller försäkringsersättning och avbrottsersättning.

Företaget begär även att uppgifterna i kapitalbasen ska korrigeras eftersom de tidigare inrapporterade uppgifterna enligt företaget är fel. Företaget har till grund för sin begäran lämnat in nya uppgifter om anläggningarna som ingår i kapitalbasen.

1.3 Redovisning av uppgifter

Företaget har lämnat in uppgifter om vilka faktiska investeringar och utrangeringar som har skett samt vilka löpande opåverkbara kostnader som företaget har haft under tillsynsperioden. Uppgifterna har lämnats enligt Ei:s föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2010:6) om nätkoncessionshavares förslag till intäktsram och insamling av uppgifter för att bestämma intäktsramens storlek (rapporteringsföreskriften).

Företaget har även lämnat in uppgifter för att Ei ska kunna fastställa den faktiska kvaliteten i nätverksamheten under perioden 2012–2015 och beräkna en kvalitetsjustering utifrån antal oaviserade och aviserade avbrott samt avbrottstiden i minuter.

2 Bestämmelser som ligger till grund för beslutet

2.1 Ellagen

Intäktsramen är de samlade intäkter som en nätkoncessionshavare högst får uppbära från nätverksamheten under en tillsynsperiod. En tillsynsperiod ska vara fyra kalenderår, om det inte finns särskilda skäl för en annan tidsperiod (1 kap. 5 a § och 5 kap. 4 §).

Intäktsramen ska täcka skäliga kostnader för att bedriva nätverksamhet under tillsynsperioden och ge en rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten (kapitalbas). Skäliga kostnader för att bedriva nätverksamheten är kostnader för en ändamålsenlig och effektiv drift av en nätverksamhet med likartade objektiva förutsättningar. Kapitalbasen ska beräknas med utgångspunkt i de tillgångar som nätkoncessionshavaren använder för att bedriva nätverksamheten. Vidare ska hänsyn tas till investeringar och avskrivningar under tillsynsperioden. En tillgång som inte behövs för att bedriva verksamheten ska anses ingå i kapitalbasen om det skulle vara oskäligt mot koncessionshavaren att bortse från tillgången (5 kap. 6, 8 och 9 §§).

Ei ska även ta hänsyn till kvaliteten i nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten. Ei ska bara beakta de avbrott som inte medför skadeståndsskyldighet för nätkoncessionshavaren eller ger rätt till avbrottsersättning enligt 10 kap. 10 § ellagen. Ei:s bedömning kan medföra en ökning eller minskning av vad som anses vara en rimlig avkastning på kapitalbasen (5 kap. 7 §).

En nätkoncessionshavare får inom fyra månader efter tillsynsperiodens slut ansöka hos Ei om att intäktsramen för perioden ska ökas. Ei ska handlägga ansökan skyndsamt (5 kap. 12 §).

Ei ska ompröva den fastställda intäktsramen efter tillsynsperiodens slut om det finns skäl att anta att ramen är större än vad som är motiverat av senare kända förhållanden och avvikelser inte är ringa. Om det inte finns särskilda hinder, ska Ei meddela sitt beslut senast tio månader efter tillsynsperiodens slut. Om Ei avser att meddela beslut vid en senare tidpunkt ska nätkoncessionshavaren underrättas om det. Ei får inte meddela ett omprövningsbeslut som är till nackdel för nätkoncessionshavaren om en underrättelse inte har skett inom den nämnda tiden (5 kap. 13 §).

Vid omprövning enligt 12 eller 13 §§ ska Ei kontrollera om de antaganden som har legat till grund för beslutet om fastställande av intäktsram överensstämmer med det faktiska utfallet under perioden. Vid bedömningen ska myndigheten tillämpa 6–9 §§ och utgå från de uppgifter och metoder som myndigheten har använt för att fastställa intäktsramen och som framgår av beslutet om fastställande (5 kap. 14 §).

Om en allmän förvaltningsdomstol har ändrat ett beslut om intäktsram för en nätkoncessionshavare och grunden för ändring av det beslutet är tillämplig även för en annan nätkoncessionshavare, ska Ei, om den senare nätkoncessionshavaren begär det, ompröva det beslut om intäktsram som gäller för denne. En ansökan om omprövning ska ha kommit in till Ei inom tre månader efter det att domstolens avgörande har vunnit laga kraft (5 kap. 15 §).

2.2 Intäktsramsförordningen

I förordningen (2014:1064) om intäktsram för elnätsföretag (intäktsramsförordningen) finns närmare bestämmelser om vad som avses med anläggningstillgångar (3 §), vilka tillgångar som ingår i kapitalbasen (5 §) och värdering av anläggningstillgångar (6–8 §§). Vidare finns bestämmelser om hur kapitalbasen ska beräknas vid förändring i prisläget (9 §) och vilka uppgifter nätkoncessionshavaren löpande ska dokumentera om de anläggningstillgångar som ingår i kapitalbasen (15 §).

2.3 Rapporteringsföreskriften

I Ei:s föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2010:6) om nätkoncessionshavares förslag till intäktsram och insamling av uppgifter för att bestämma intäktsramens storlek (rapporteringsföreskriften) finns kompletterande bestämmelser. Nätkoncessionshavaren ska senast den 31 mars året efter tillsynsperiodens slut redovisa det faktiska utfallet per kalenderår under tillsynsperioden avseende de uppgifter som har redovisats enligt 5 kap. samt de samlade intäkterna i nätverksamheten (7 kap. 1 §). Vidare anges hur redovisning av tillgångar i kapitalbasen, kostnader i nätverksamheten och intäkter i verksamheten ska ske (7 kap. 2–5 §§).

2.4 Kvalitetsregleringsföreskriften

Vid omprövning av den aktuella intäktsramen ska Ei tillämpa Ei:s föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2011:1) om vad som avses med kvaliteten i nätkoncessionshavarens sätt att bedriva nätverksamheten vid fastställande av intäktsram (kvalitetsregleringsföreskriften).

I föreskriften anges bland annat att kvaliteten i en redovisningsenhets sätt att bedriva nätverksamhet beräknas som en kvalitetskostnad. Kvalitetskostnaden beräknas utifrån antal oaviserade och aviserade avbrott samt avbrottstiden i minuter och motsvaras av de samlade avbrottskostnaderna under tillsynsperioden enligt 5 kap. 1 eller 5 §§ (3 kap. 1 §). I föreskriften anges även hur avbrottskostnaden ska beräknas vid bedömningen efter tillsynsperioden (5 kap. 1–11 §§).

3 Ei:s motivering till beslutet

3.1 Sammanfattande beräkning av intäktsramen

Utifrån det underlag som företaget har lämnat och nedanstående bedömning har Ei beräknat en slutlig intäktsram till 1 149 275 tkr för år 2012, 1 159 703 tkr för år 2013, 1 170 173 tkr för år 2014 och 1 165 457 tkr för år 2015, se tabell 2 nedan. Intäktsramen fastställs i respektive års prisnivå.

Tabell 2 Beräknad slutlig intäktsram för tillsynsperioden 2012–2015 (tkr)

Kostnader i intäktsramen	Prisnivå	2012	2013	2014	2015
Kapitalkostnader	Respektive års prisnivå	613 810	625 644	636 107	650 192
Löpande kostnader					
Påverkbara kostnader	Respektive års prisnivå	285 134	284 945	287 369	289 715
Opåverkbara kostnader	Respektive års prisnivå	251 559	251 783	250 847	238 371
Beräknad intäktsram före kvalitetsjustering	Respektive års prisnivå	1 150 503	1 162 372	1 174 323	1 178 278
Kvalitetsjustering	Prisnivå	2012	2013	2014	2015
Begränsning (max/min 3 % av årlig beräknad intäktsram, absolutvärde)	Respektive års prisnivå	34 515	34 871	35 230	35 348
Kvalitetsjustering (Utan begränsning)	Respektive års prisnivå	-1 228	-2 670	-4 150	-12 820
Kvalitetsjustering (Hänsyn tagen till eventuell begränsning)		-1 228	-2 670	-4 150	-12 820
Beräknad slutlig intäktsram efter kvalitetsjustering	Prisnivå	2012	2013	2014	2015
	Respektive års prisnivå	1 149 275	1 159 703	1 170 173	1 165 457

3.2 Utgångspunkter för omprövning av intäktsramen

Det aktuella beslutet om intäktsram ska omprövas i två steg och med tillämpning av olika bestämmelser i ellagen. Det första steget avser en omprövning enligt 5 kap. 15 § ellagen till följd av att en domstol har ändrat ett beslut om intäktsram för ett annat företag och grunden för ändringen är tillämplig även för det aktuella företaget. Vid denna omprövning utgår Ei från de uppgifter som låg till grund för det ursprungliga och det senast fastställda beslutet. Omprövningen avser endast metoderna för beräkning av intäktsramen. Det faktiska utfallet för tillsynsperioden som företaget har rapporterat till Ei påverkar alltså inte denna omprövning.

Det andra steget avser omprövning efter avstämning av faktiskt utfall enligt 5 kap. 12–14 §§ ellagen. I denna omprövning fastställs företagets slutliga intäktsram för tillsynsperioden 2012–2015. Det sker med utgångspunkt från den intäktsram som har beräknats efter omprövning enligt 5 kap. 15 § ellagen. I samband med denna omprövning sker också en indexerings och kvalitetsjustering. Respektive steg i omprövningen beskrivs närmare nedan.

3.3 Omprövning enligt 5 kap. 15 § ellagen

Företaget har lämnat in en ansökan om omprövning enligt 5 kap. 15 § ellagen och har hänvisat till Kammarrätten i Jönköpings dom i mål nr 129-14 och mål nr 101-14. Företaget har begärt att intäktsramen ska fastställas med schablonmetod, en kalkylränta om 6,5 procent samt att ersättning ska ges för arbets- och materialomkostnader.

Ansökan har kommit in i rätt tid och förutsättningarna för att tillämpa 5 kap. 15 § ellagen är på så sätt uppfyllda. Vid denna omprövning utgår Ei från de uppgifter som låg till grund för de ursprungliga och det senast fastställda beslutet. Det faktiska utfallet beaktas först i nästa steg. Kammarrättens avgöranden innebär att förvaltningsrättens domar fastställdes. Av domarna följer att intäktsramen inte kan uppgå till ett högre belopp än det som företaget ansökt om inför tillsynsperioden 2012-2015.

För att kompensation för arbets- och materialomkostnader ska medges krävs att dessa har aktiverats som en tillgång och att de inte har redovisats som löpande kostnader under basåren (här 2006-2009). Ett krav är också att kostnaderna hänförs till anläggningar som i regleringen värderas till normvärde.

Det belopp som kan läggas till för ett förvärvande företag kan maximalt motsvara den reducering på 8 procent som Ei har gjort av EBR-värdena¹ vid bestämmande av normvärden i kapitalbasen. Tillägget avser därför endast driftsatta normvärderade eldistributionsanläggningar upp till 24 kV med anskaffningsår 2006-2009. Eftersom det för tillsynsperioden 2012-2015 saknas uppgift om anskaffningsår för anläggningarna i den inrapporterade kapitalbasen ska beräkningen istället göras med utgångspunkt i årsrapportens not gällande driftsatta materiella anläggningstillgångar.

Till stöd för sin begäran har företaget bland annat bifogat ett intyg från en av företagets största leverantörer som styrker att företaget har haft kostnader under perioden som avser sådana arbets- och materialomkostnader som reducerat normvärdena. Vidare har företaget bifogat ett revisorsintyg som styrker att företaget aktiverat dessa kostnader och därmed inte redovisat dessa som löpande påverkbara kostnader under perioden 2006-2009. Ei anser därmed att företaget visat att det haft kostnader för sådana arbets- och materialomkostnader som reducerat normvärdena och att dessa inte redovisats som löpande påverkbara kostnader under perioden 2006-2009.

Företaget har beräknat ett tillägg för arbets- och materialomkostnader såsom löpande påverkbara kostnader på totalt 90 515 tkr i löpande prisnivå för åren 2006-2009. Den begärda ersättningen avser inte företagets verkliga arbets- och materialomkostnader utan utgör en uppskattning av kostnaderna.

Företaget har vid beräkningen utgått från investeringsutgifter för pågående byggnationer av anläggningar under åren 2006-2009 såsom de redovisats i årsrapporterna. Ei har inte

¹ EBR står för El Byggnads Rationalisering och är elnätsbranschens system för rationell planering, byggnation och underhåll av eldistributionsanläggningar 0,4-145 kV.

utgått från företagens ansökan i denna del utan i stället beräknat tillägget utifrån uppgifterna om driftsatta eldistributionsanläggningar i årsrapporten under tidsperioden. För att ta hänsyn till att endast normvärderade anläggningar upp till och med 24 kV ska ingå i beräkningen har Ei använt sig av företagens uppskattningar.

Företaget har minskat tillägget på 8 procent för att ta hänsyn till den andel av anläggningarna som inte köpts på entreprenad (förvärvade anläggningar) utan där företaget utfört arbete i egen regi och själva stått för material. Företaget har i beräkningen utgått från beräknade tillägg på investeringsutgifter för pågående byggnationer fördelat på förvärvade anläggningar, arbeten i egen regi och materialinköp. Av beräkningen framgår att tillägget för eget material och eget arbete beräknats till mellan 3,14 och 3,64 procent och inte till 8 procent. Detta innebär att tillägget för eget material och eget arbete inte frånräknats i sin helhet utan till viss del ingår i tillägget för de förvärvade anläggningarna vid beräkningen av andelen förvärvade anläggningar. Den beräknade andelen förvärvade anläggningar blir därmed för högt beräknad och därmed även företagens beräknade tillägg för arbets- och materialomkostnader. Ei har därför inte utgått från företagens ansökan i denna del. Ei har istället beräknat andelen förvärvade anläggningar genom att jämföra investeringsutgifter för förvärvade anläggningar med totala inköp av nyanläggningar (förvärvade anläggningar, eget material och eget arbete). Vid denna jämförelse har Ei utgått från företagens uppgifter. Den beräknade andelen förvärvade anläggningar för respektive år har reducerat tillägget på 8 procent som därefter beräknats uppgå till mellan 3,69 och 5,62 procent för åren 2006-2009.

Ei har beräknat en ökning av arbets- och materialomkostnader till totalt 53 049 tkr i 2006-2009 års prisnivå enligt nedanstående tabell. Vid omprövningen enligt 5 kap. 12 § ellagen ska därför de påverkbara kostnaderna öka med 53 049 tkr i löpande prisnivå.

Tabell 3 Ei:s beräknade tillägg för arbets- och materialomkostnader i tkr

	2006	2007	2008	2009	Totalt
Summa entreprenad, eget material och eget arbete enligt företaget	409 162	439 391	312 592	268 383	1 429 528
Varav eget material och eget arbete enligt företaget	-185 528	-236 986	-113 695	-79 686	-615 895
Summa entreprenad	223 634	202 405	198 897	188 697	813 633
Summa entreprenad/summa entreprenad, eget material och eget arbete	55 %	46 %	64 %	70 %	
Andel ovan x 8 %, dvs. uppskattat tillägg för förvärvade anläggningar	4,37 %	3,69 %	5,09 %	5,62 %	
Rapporterade eldistributionsanläggningar not MAT årsrapporten avs. inköp och omklassificeringar år 2006-2009	213 563	411 687	204 800	350 213	1 180 263
Korrigerig för andel anläggningar som avser normvärde upp tom. 24 kV, dvs. 97,1 %	207 370	399 748	198 861	340 057	1 146 035
Beräknat tillägg i löpande prisnivå	9 067	14 731	10 123	19 127	53 049

Utifrån de förutsättningar som anges i förvaltningsrättens dom har Ei beräknat en intäktsram till 4 470 809 tkr i 2010 års prisnivå, se tabell 4 nedan. Detta innebär att

intäktsramen har beräknats med schablonmetoden utan tillämpning av övergångsmetod. Vidare har kapitalkostnaden beräknats med en real kalkylränta före skatt om 6,5 procent. Slutligen har arbets- och materialomkostnader på totalt 53 049 tkr i 2006-2009 års prisnivå lagts till vid beräkning av de påverkbara kostnaderna.

Tabell 4 Beräknad intäktsram enligt 5 kap. 15 § ellagen

	tkr
Kapitalkostnader	2 358 807
Löpande kostnader	
Påverkbara kostnader	1 059 944
Opåverkbara kostnader	1 052 058
Beräknad intäktsram	4 470 809

Företaget hade inför det ursprungliga beslutet ansökt om att intäktsramen skulle fastställas till 3 520 00 tkr. Enligt förvaltningsrättens dom får det faktiska beloppet som Ei fastställer inte leda till en större höjning av intäktsramen än det belopp som företaget hade ansökt om inför det ursprungliga beslutet. Intäktsramen fastställs därför till 3 520 000 tkr i 2010 års prisnivå. Denna intäktsram utgör utgångspunkt för Ei:s bedömning om intäktsramen ska omprövas efter avstämning enligt 5 kap. 12–14 §§ ellagen.

3.4 Hantering av prisnivåer

Det ursprungliga och det senast fastställda beslutet om intäktsram fastställdes med ett belopp för hela tillsynsperioden om fyra år. Beslutet fastställdes i 2010 års prisnivå. Av beslutet framgår det att intäktsramen efter tillsynsperioden ska justeras för vart och ett av åren med olika index.

I detta beslut fastställer Ei den slutliga intäktsramen för tillsynsperioden 2012–2015 i respektive års prisnivå. Vid indexering av kapitalbasen används faktorprisindex (FPI) för byggnader i enlighet med vad som anges i intäktsramsförordningen och vid indexering av påverkbara kostnader används FPI för elnätsföretag – lokalnät avseende påverkbara kostnader i enlighet med vad som framgår av det ursprungliga beslutet, se bilagorna 2 och 3. De opåverkbara kostnaderna indexerar inte för de företag som får sin intäktsram fastställd med schablonmetoden utan övergångsmetod. Företaget har i sin begäran om omprövning enligt 5 kap. 12 § ellagen begärt att indexering ska ske till 2014 års prisnivå. Ei anser att den slutliga intäktsramen för tillsynsperioden 2012–2015 ska fastställas i respektive års prisnivå. Ei:s närmare överväganden avseende prisnivåer framgår av bilaga 4.

3.5 Omprövning efter tillsynsperiodens slut enligt 5 kap. 12–14 §§ ellagen

Företaget har lämnat in uppgifter för avstämning av intäktsramen för tillsynsperioden 2012–2015. Företaget har också ansökt om att intäktsramen ska öka enligt 5 kap. 12 § ellagen.

Ei ska vid en omprövning efter tillsynsperioden kontrollera om de antaganden som legat till grund för beslutet om fastställande av intäktsram överensstämmer med det faktiska utfallet under perioden. Vid bedömningen ska myndigheten tillämpa 5 kap. 6–9 §§ ellagen och utgå från de uppgifter och metoder som myndigheten har använt för att fastställa intäktsramen och som framgår av beslutet om fastställande av intäktsram.

De metoder som är aktuella i detta fall är de metoder som gäller efter förvaltningsrättens dom avseende företagets intäktsram och företagets ansökan om omprövning enligt 5 kap. 15 § ellagen, se avsnitt 1.1 och 3.3. I övriga delar tillämpas de metoder som framgår av det ursprungliga beslutet.

I den ursprungliga ansökan om intäktsram har företaget lämnat prognoser över investeringar och utrangeringar för perioden 2011–2015 samt opåverkbara kostnader för perioden 2012–2015. Företaget har inför avstämningen rapporterat in det faktiska utfallet för dessa uppgifter. Eftersom företaget även har ansökt om att intäktsramen för tillsynsperioden 2012–2015 ska öka fastställer Ei intäktsramen för tillsynsperioden utifrån det faktiska utfallet under perioden.

3.5.1 Bedömning av kapitalkostnader

Kapitalkostnad är kostnad för att använda kapital, i form av exempelvis elledningar och nätstationer (kapitalbas). Avkastningen beräknas med en real kalkylränta före skatt. Kapitalkostnaden ska efter Ei:s bedömning av kvaliteten i nätverksamheten justeras med en kvalitetskostnad genom ett tillägg eller avdrag.

3.5.1.1 Kapitalbas

I det ursprungliga beslutet om fastställande av intäktsram fastställdes kapitalkostnaderna utifrån företagets kapitalbas den 31 december 2010 samt företagets prognos om investeringar och utrangeringar. Företaget har rapporterat det faktiska utfallet för perioden med avseende på investeringar och utrangeringar. Företaget har dessutom begärt att Ei ska korrigera de uppgifter om anläggningar som ligger till grund för kapitalbasen.

Ei ska, enligt 5 kap. 14 § ellagen, vid omprövning enligt 12–13 §§ kontrollera om de antaganden som legat till grund för beslutet om fastställande av intäktsram överensstämmer med det faktiska utfallet under perioden. Vid bedömningen ska myndigheten tillämpa 6–9 §§ och utgå ifrån de uppgifter som myndigheten har använt vid fastställande av intäktsramen och som framgår av beslutet om fastställande av intäktsram.

Med det faktiska utfallet menas de verkliga förutsättningarna och omständigheterna, till exempel genomförda investeringar, antalet elavbrott, överförd energi och nätförluster under tillsynsperioden (prop. 2008/09:141 sid. 109). Det handlar om förhållanden som varken myndigheten eller företaget under några omständigheter kunde ha fullständig kunskap om före tillsynsperioden. Omprövningen efter tillsynsperioden är alltså till för att kunna ändra intäktsramen om de prognoser som företaget lämnat och Ei utgått ifrån i beslutet om fastställande av intäktsram inte stämmer med det verkliga utfallet. Det följer

också uttryckligen av 14 § att Ei vid omprövningen ska använda samma uppgifter och metoder som i beslutet om fastställande av intäktsramen.

Detta är en följd av att omprövningen endast syftar till att stämma av verkligt utfall. Om det ursprungliga beslutet inte hade innehållit prognoser hade det inte varit aktuellt med någon omprövning till följd av avstämning efter tillsynsperioden. De aktuella reglerna om omprövning och begränsningarna i dessa är bland annat en naturlig följd av att intäktsramsregleringen är en förhandsreglering med syfte att ge både kunder och nätföretag förutsägbarhet om nätavgifterna (prop. 2008/09:141 sid. 31). Om Ei hade fått information om att uppgifterna var felaktiga under tillsynsperioden hade myndigheten eventuellt kunnat ompröva det ursprungliga beslutet med hänvisning till bestämmelserna i 5 kap. 11 § ellagen. Ei bedömer att den ingående kapitalbasen däremot inte kan korrigeras efter tillsynsperioden.

Ei har därför vid beräkningen av kapitalkostnaderna utgått från företagets kapitalbas den 31 december 2010 enligt det ursprungliga beslutet om fastställande av intäktsram samt beaktat de rapporterade uppgifterna om investeringar och utrangeringar, se bilaga 1.

3.5.1.2 Kalkylränta

Vid fastställandet av intäktsramen 2011 beslutade Ei att tillämpa en kalkylränta om 5,2 procent. Företaget begärde med stöd av 5 kap. 15 § ellagen att beslutet skulle omprövas och att en real kalkylränta före skatt om 6,5 procent skulle användas vid beräkningen av företagets kapitalkostnader. Vid omprövningen ska därför en kalkylränta om 6,5 procent användas.

3.5.1.3 Kvaliteten i nätverksamheten

Att kvaliteten i nätverksamheten ska beaktas följer av 5 kap. 7 § ellagen. I det ursprungliga beslutet om intäktsram för perioden 2012–2015 har en beräknad normnivå på kvaliteten fastställts för de kvalitetsindikatorer som anges i kvalitetsregleringsföreskriften. Av beslutet följer att efter tillsynsperiodens slut ska den faktiska kvaliteten i nätverksamheten jämföras med normnivån. Om den faktiska kvaliteten avviker från normnivån ska intäktsramen justeras.

Företaget har lämnat in uppgifter för att Ei ska kunna fastställa den faktiska kvaliteten i nätverksamheten för perioden 2012–2015. Intäktsramen ska därför justeras med en kvalitetskostnad utifrån den faktiska kvaliteten. Kvalitetskostnaden för hela perioden är summan av de årliga avbrottskostnaderna och ska enligt föreskriften utgöra ett tillägg eller avdrag på kapitalkostnaden.

Ei har utifrån de uppgifter som företaget har rapporterat fastställt den faktiska kvaliteten i nätverksamheten under tillsynsperioden. Ei har beräknat en avbrottskostnad för respektive år för de kvalitetsindikatorer som anges i kvalitetsregleringsföreskriften genom att jämföra den faktiska kvaliteten med den normnivå som beräknats i tidigare beslut. Kvalitetsjusteringen för respektive år framgår av tabell 2 och beräkningen framgår av bilaga 5.

3.5.1.4 Beräkning av kapitalkostnader

Kapitalkostnader ska beräknas med real annuitet i enlighet med den fastslagna schablonmetoden utan övergångsmetod. Vid beräkningen har Ei tagit hänsyn till de investeringar och utrangeringar som företaget har redovisat. Kapitalkostnaderna framgår av bilaga 1.

3.5.2 Bedömning av påverkbara kostnader

Metoden för beräkning av påverkbara kostnader har inte förändrats. Kostnaderna ska inte heller stämmas av, eftersom de fastställs utifrån en historisk referensperiod för åren 2006–2009.

Företaget begärde med stöd av 5 kap. 15 § ellagen att beslutet skulle omprövas och att företaget ska ha rätt till ersättning för arbets- och materialomkostnader. Vid omprövningen ska därför de löpande påverkbara kostnaderna öka med ersättning för arbets- och materialomkostnader enligt beräkningen i avsnitt 3.3. Kostnaderna ska indexeras med FPI för elnätsföretag – lokalnät avseende påverkbara kostnader, se avsnitt 3.4. Ett avdrag för effektiviseringskrav om 1 procent ska göras i enlighet med det ursprungliga beslutet.

Ei har beräknat de påverkbara kostnaderna efter indexering och effektiviseringskrav. Summan av de påverkbara kostnaderna under respektive år i tillsynsperioden framgår av tabell 2, se även bilaga 1.

3.5.3 Bedömning av opåverkbara kostnader

I beslutet om intäktsram fastställdes de opåverkbara kostnaderna utifrån företagens prognos. Företaget har rapporterat det faktiska utfallet för perioden och Ei har i beräkningarna utgått från de uppgifter som företaget redovisat. Summan av de opåverkbara kostnaderna under respektive år i tillsynsperioden framgår av tabell 2, se även bilaga 1.

4 Upplysning om omprövning till följd av avvikelse från intäktsramen

Om en nätkoncessionshavares samlade intäkter från nätverksamheten under tillsynsperioden har avvikit från den slutligen fastställda intäktsramen, ska det belopp med vilket intäkterna överstigit eller understigit intäktsramen minska respektive öka ramen för den påföljande tillsynsperioden (5 kap. 20 § ellagen). Ei ska således bedöma om de samlade intäkterna i företagets nätverksamhet för tillsynsperioden har avvikit från ramen. Denna bedömning kan resultera i en ändring av intäktsramen för tillsynsperioden 2016–2019 och behandlas inte närmare här.

Företaget har begärt att intäkter ska korrigeras när det gäller försäkringsersättning respektive avbrottsersättning. Ei kommer att ta ställning till företagets begäran i samband med den kommande omprövningen.

Hur man överklagar

Se bilaga 6, Så här gör du för att överklaga beslutet.

Detta beslut har fattats av generaldirektören Anne Vadasz Nilsson. Vid den slutliga handläggningen deltog även juristen Mona Karlsson, analytikern Marie-Louise Eriksson och analytikern Tobias Alkefjård, föredragande.

Anne Vadasz Nilsson

Tobias Alkefjård

Bilagor till beslutet

- 1 Beräknad intäktsram avseende tillsynsperioden 2012–2015
- 2 Faktorprisindex för byggnader
- 3 Faktorprisindex för elnätsföretag – lokalnät
- 4 Hantering av prisnivåer för tillsynsperioden 2012–2015
- 5 Bedömning av kvaliteten i nätverksamheten för tillsynsperioden 2012–2015
- 6 Så här gör du för att överklaga beslutet

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nå för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.